

Zacznij
przygotowania
do matury już dziś

Kup vademecum

sklep.operon.pl/matura

1 >>

- **Spółeczeństwo kupujące** – najważniejszym obszarem życia społeczeństwa i podstawowym celem jednostki jest (bezrefleksyjna) konsumpcja.
- „Jesteś tym, co kupujesz” – wzrost symbolicznego znaczenia posiadanych dóbr.
- Rozwój kultury masowej wg **Antoniny Kłoskowskiej** – kultura ulega unifikacji, schematyzacji i standaryzacji, m.in. poprzez rozpowszechnianie identycznych przekazów kulturowych w dużej ilości, często kosztem jakości (tania książka, odzież ze sklepów sieciowych).
- Zmiana systemu wartości – przedkładanie wartości wolnego czasu nad wartość produkcji, tradycyjne potrzeby społeczne zastąpione pragnieniem posiadania rzeczy.
- Zmiana relacji społecznych – rozszerzenie zjawiska wykluczenia społecznego.

SPOŁECZEŃSTWO OTWARTE

- Społeczeństwo, w którym panuje wolność przekonań, uznaje **różnorodność (pluralizm)**, oparte jest na zasadzie tolerancji (różne postawy są równoprawne), akceptuje odrębność (np. światopoglądową, religijną) i zapewnia obywatelom możliwość wyboru.
- Społeczeństwo swobód politycznych, w którym polityka rządu podlega ocenie i zmienia się pod jej wpływem. Charakteryzuje się poszanowaniem prawa oraz sprawiedliwością społeczną.

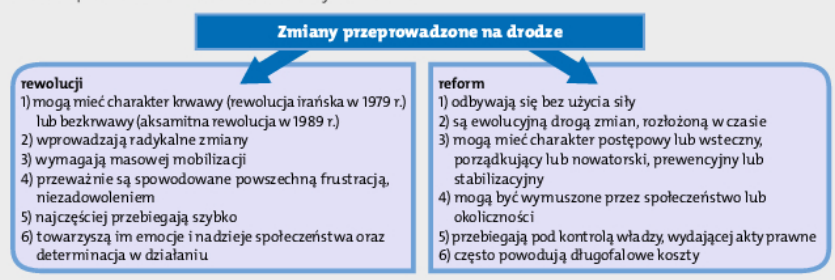
- Zmiany społeczne następują w wyniku konsensu społecznego i mają charakter stopniowy.
- Zmiana poziomu ruchliwości społecznej – awans zawodowy i społeczny jest kulturowo oczekiwany i wymagany.
- Przeciwnieństwo **społeczeństwa zamkniętego**, w którym zakazy sztywno regulują życie społeczne, a życie jednostki jest podporządkowane interesowi ogółu społeczeństwa.
- Twórcy koncepcji: **Henry Bergson, Karl R. Popper.**

SPOŁECZEŃSTWO MASOWE

- Charakteryzuje je rozpad więzi międzyludzkich, zanik wartości wyższych u ludzi, bierna postawa ludzi.
- Jednostki składające się na społeczeństwo masowe upodabniają się do siebie, zanika natomiast indywidualizm. Istnieje kult przeciętności.
- Charakteryzuje je brak zakorzenienia w tradycji, nadmierny materializm, konsumpcjonizm, hedonizm, konformizm oraz uniformizacja kultury.
- Członkowie tego społeczeństwa łatwo poddają się manipulacji propagandą, ulegają wpływom reklamy.
- Do krytyków społeczeństwa masowego należą: **Erich Fromm, José Ortega y Gasset i Thomas Stearns Eliot.**

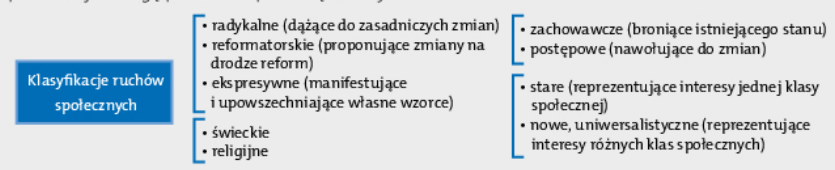
DROGI ZMIANY SPOŁECZNEJ

Zmiana społeczna następuje głównie pod wpływem działań jednostek lub grup społecznych. Może ona zostać wprowadzona na drodze rewolucji lub reform.

RUCHY SPOŁECZNE

Są spontanicznym działaniem ludzi, podejmowanym w celu dokonania zmiany społecznej i wywarcia nacisku na władzę poprzez stosowanie spektakularnych metod działania, które mają zwrócić uwagę opinii publicznej na wagę problemu i potrzebę zmiany.

26 SPOŁECZEŃSTWO

na stronie 26

- 2 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi (nazwy koncepcji oraz uzasadnienia)
- 1 pkt – podanie nazwy koncepcji bez uzasadnienia
- 0 pkt – podanie jedynie uzasadnienia, niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi

>>

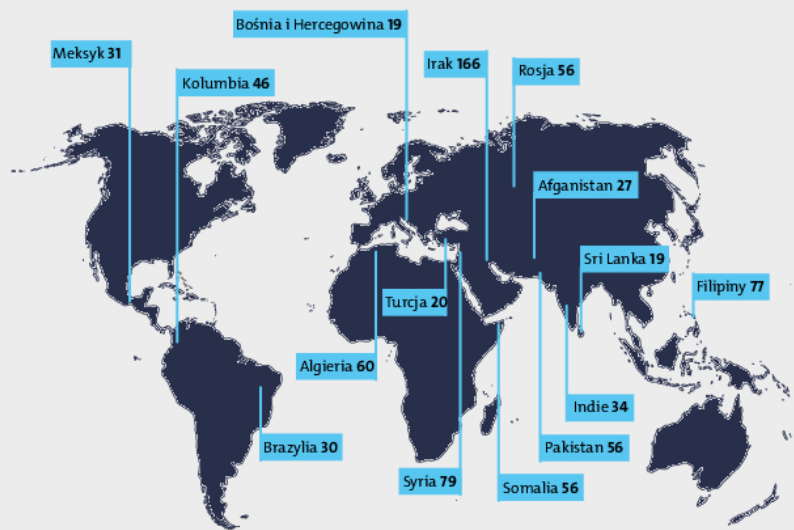
Reportery bez Granic – założona w 1985 r. międzynarodowa organizacja pozarządowa, propagująca prawo do wolności prasy na całym świecie. Od 2012 r. sekretarzem generalnym organizacji jest **Christophe Deloire**. Mottem organizacji jest hasło: „Bez wolnej prasy, nie usłyszy się o żadnej walce”. Organizacja skupia się przede wszystkim na: 1) walce o zniesienie cenzury i o wolność prasy, 2) ochronie dziennikarzy zatrzymanych lub prześladowanych z powodu aktywności zawodowej, 3) pomocy finansowej dziennikarzom znajdującym się w potrzebie oraz rodzinom uwięzionych dziennikarzy, 4) działaniach na rzecz bezpieczeństwa dziennikarzy w strefach konfliktów).

Reportery Bez Granic monitorują naruszenia wolności wypowiedzi i prowadzą kampanie w obronie dziennikarzy, pisarzy i obrońców praw człowieka. Efektem monitoringu jest stale aktualizowana lista „Prześladowców wolności prasy”. Umieszcza się na niej sprawców i inspiratorów ataków na dziennikarzy i media (głowy państw, dyktatorów, przywódców religijnych, liderów grup militarynych) odpowiedzialnych za stosowanie cenzury, więzienie, porwanie, torturowanie, mordowanie dziennikarzy. Od kilku lat organizacja corocznie opracowuje też listę państw według stopnia poszanowania wolności prasy – „Barometr Wolności Prasy”.

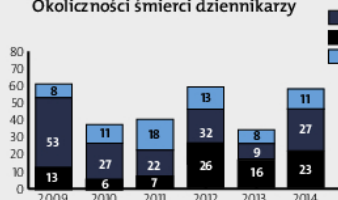
**REPORTERS
WITHOUT BORDERS
FOR PRESS FREEDOM**

Logo organizacji Reportery bez Granic

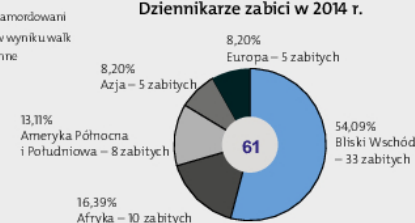
Liczba zabitych dziennikarzy w poszczególnych krajach w latach 1992–2014
(15 najbardziej niebezpiecznych krajów)

Okołiczności śmierci dziennikarzy

Dziennikarze zabici w 2014 r.

Źródło: Committee to Protect Journalists, <https://cpj.org/killed/>

242 PRAWO

na stronie 242

- 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi
- 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi
- B.
- 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi
- 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi

Zobacz fragment
strona 242
Kup vademecum
sklep.operon.pl/matura

>>

SUBWENCJE OGÓLNE Z BUDŻETU PAŃSTWA DLA SAMORZĄDÓW W LATACH 2011–2012				
Wyszczególnienie	2011		2012	
	Wykonanie ¹	Struktura	Wykonanie ¹	Struktura
	mln zł	%	mln zł	%
subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego	48 348,2	100,0	50 657,6	100,0
część oświatowa subwencji i ogólnej dla j.s.t. ²	36 924,8	76,4	39 161,1	77,3
uzupełnienie subwencji ogólnej dla j.s.t.	561,8	1,2	567,0	1,1
część wyrównawcza dla powiatów	1583,8	3,3	1506,8	3,0
część wyrównawcza dla województw	1112,1	2,3	1004,9	2,0
część rekompensująca dla gmin	15,6	0,0	14,7	0,0
część wyrównawcza dla gmin	5 944,2	12,3	6 181,1	12,2
część równoważąca dla gmin	440,5	0,9	466,1	0,9
część równoważąca dla powiatów	1137,2	2,3	1068,7	2,1
część regionalna dla województw	627,9	1,3	687,2	1,4

¹ Wraz z wydatkami majątkowymi w wysokości 290,1 mln zł w 2011 r. i 285,9 mln zł w 2012 r.

² j.s.t. – jednostki samorządu terytorialnego.

Źródło: Wyniki kontroli NIK w Ministerstwie Finansów.

Dotacje celowe – środki finansowe zasilające jednostki samorządu terytorialnego z budżetu państwa, przeznaczone przez ministrów i wojewodów na finansowanie lub dofinansowanie konkretnych działań:

- realizacji zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami,
- zadań realizowanych na podstawie porozumień z organami administracji rządowej (zadania powierzone),
- bieżących zadań własnych samorządów (inwestycje oświatowe, stypendia dla młodzieży, wyrównywanie szans edukacyjnych),
- usuwania bezpośrednich zagrożeń dla bezpieczeństwa i porządku publicznego (skutki kataklizmów, klęsk żywiołowych).

DOTACJE Z BUDŻETU PAŃSTWA W LATACH 2011–2012				
Wyszczególnienie	2011		2012	
	Wykonanie	Plan po zmianach	Wykonanie	
	mln zł			
ogółem	157 037,1	164 320,2	162 782,6	
subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego	48 058,1	50 382,0	50 371,7	
dotacje dla instytucji kultury	25,2	54,1	36,3	
dotacje dla państwowych funduszy celowych	53 352,1	55 826,1	55 825,2	
dotacje celowe dla jednostek samorządu terytorialnego	20 498,0	20 992,5	20 551,6	

>>

184 **POLITYKA**

na stronie 184

0 pkt – podanie niepoprawnej odpowiedzi lub brak odpowiedzi
B.

1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi

0 pkt – podanie niepoprawnej odpowiedzi lub brak odpowiedzi

na
:ów
2

1

1

1

2

2

Zobacz fragment

strony 183, 184

Kup vademecum

sklep.operon.pl/matura

POJĘCIA I ZASADY PRAWA CYWILNEGO

Podmiotami stosunków cywilnoprawnych są **osoby fizyczne** (czyli każdy człowiek) i **osoby prawne** (organizacje utworzone przez osoby fizyczne, np. stowarzyszenie, spółdzielnia, partia polityczna, szkoła wyższa).

	Osoba fizyczna	Osoba prawna
Zdolność prawna	Zdolność do nabycia określonych praw i obowiązków uzyskiwana w momencie narodzin (bądź w momencie poczęcia – pod warunkiem, że dziecko urodzi się żywe) utracona w momencie śmierci (której potwierdzeniem jest akt zgonu bądź orzeczenie sądu o uznaniu za zmarłego, gdy dana osoba np. zaginęła)	uzyskiwana w momencie wpisu do właściwego rejestru utrącona w momencie wykreślenia z właściwego rejestru
Zdolność do czynności prawnych	Zdolność do dokonywania czynności prawnych (np. zaciąganie zobowiązań) ograniczona – posiada ją osoba po ukończeniu 13. roku życia oraz osoba częściowo ubezwłasnowolniona (może nabywać prawa i zaciągać zobowiązania wyłącznie za zgodą ustawowego przedstawiciela) pełna – posiada ją osoba pełnoletnia (z reguły po ukończeniu 18. roku życia, choć także kobieta, która ukończyła 16 lat i za zgodą sądu wstąpiła w związek małżeński) brak – nie posiada jej osoba, która nie ukończyła 13. roku życia oraz osoba ubezwłasnowolniona całkowicie (wszystkie czynności podejmuje wówczas przedstawiciel ustawowy)	zawsze przysługuje w pełnym zakresie osoba prawna działa przez przedstawicieli, np. zarząd lub dyrektora

Zarówno osoby fizyczne, jak i osoby prawne ponoszą **odpowiedzialność cywilną**, czyli obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej drugiej osobie na skutek niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania lub popełnienia czynu niedozwolonego.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ CYWILNA

Kontraktowa	Deliktowa
<ul style="list-style-type: none"> wynika z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania wynikającego z umowy jest ponoszona za umowę własną 	<ul style="list-style-type: none"> wynika z popełnienia czynu niedozwolonego (deliktu), w wyniku którego nastąpiła szkoda u drugiej osoby; jest ponoszona za czyny własne, a także za czyny osób trzecich (np. rodzice za czyny dziecka, pracodawca za czyny pracownika, Skarb Państwa za czyny funkcjonariuszy państwowych)

ZASADY PRAWA CYWILNEGO:

- równości** – przysługująca wszystkim obywatelom równość wobec prawa;
- autonomii woli stron** – czyli samodzielność w kształtowaniu stosunków prawnych osób fizycznych bądź prawnych (np. strony mogą zawrzeć umowę o treści przez siebie skonstruowanej, ale zgodnej z obowiązującym prawem, nie muszą też sporządzać jej na piśmie – może to być umowa ustna; wyjątkiem jest np. umowa sprzedaży mieszkania, którą należy sporządzić pisemnie u notariusza);
- ochrony dobrej wiary** – chroniąca osobę, której działanie obarczone jest błędem niewynikającym z jej złej woli;
- łagodzenia** – czyli dążność stron do jak najmniejszej destabilizacji porządku prawnego;
- odpowiedzialności cywilnej** – czyli odpowiedzialność za długi całym swym majątkiem.

MAŁŻEŃSTWO JAKO INSTYTUCJA PRAWNA

Według polskiego prawa, nowa rodzina powstaje poprzez **zawarcie związku małżeńskiego** (ślub cywilny lub konkordatowy).

PRAWNYMI PRZESZKODAMI DO ZAWARCIA ZWIĄZKU MAŁŻEŃSKIEGO W POLSCE SĄ:

- wiek poniżej 18. roku życia (wyjątek – ciąża pozwala ubiegać się o zawarcie małżeństwa kobiecie, która ukończyła 16. rok życia),
- zbyt bliskie pokrewieństwo lub powinowactwo w linii prostej,
- całkowite ubezwłasnowolnienie,
- bigamia (pozostawanie w innym, ważnym związku małżeńskim),
- adopcja.

0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi

na
ów
1

2

3

2

Zobacz fragment

strona 211

Kup vademecum

sklep.operon.pl/maturs

Wiedza o społeczeństwie. Poziom rozszerzony
Próbna Matura z OPERONEM i „Gazetą Wyborczą”

Numer zadania	Poprawna odpowiedź i zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
22.	A – Krajowa Rada Sądownictwa B – Prezydent RP Schemat punktowania: 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
23.	Rozstrzygnięcie: Nie Przykład uzasadnienia: Umowa sprzedaży nie jest ważna, ponieważ – choć dotyczy ona drobnej sprawy życia codziennego – doszło jednak do rażącego pokrzywdzenia osoby nieposiadającej zdolności do czynności prawnych – dziesięcioletniej Ewy. Schemat punktowania: 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
24.	A. Organizację Narodów Zjednoczonych B. Rozstrzygnięcie: Nie Przykład uzasadnienia: Komitet Praw Człowieka w Genewie jest funkcjonalnie związany z ONZ, ale skargę indywidualną do Komitetu można złożyć, powołując się na Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych, a nie na Powszechną Deklarację Praw Człowieka. Schemat punktowania: A. 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi B. 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi (rozstrzygnięcia i uzasadnienia) 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–2
25.	Opis A – Ukraina Opis B – Niemcy [Republika Federalna Niemiec, RFN] Opis C – Rosja [Federacja Rosyjska] Opis D – Białoruś [Republika Białorusi, Republika Białoruś] Schemat punktowania: 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
26.	Tekst nawiązuje do zmiany ładu jednobiegunowego [hegemonistycznego] na wielobiegunowy [policentryczny]. Schemat punktowania: 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
27.	A. Szwajcaria, Norwegia B. Przykłady pozytywnych skutków: 1) szybsze i łatwiejsze podróżowanie po krajach UE 2) ułatwienia w podejmowaniu nauki i pracy w UE Przykłady negatywnych skutków: 1) problemy z rozwijającą się przestępczością w UE 2) spadek dochodów osób mieszkających blisko granicy UE [ze względu na uszczelnienie zewnętrznych granic UE] Schemat punktowania: A. 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi B. 2 pkt – podanie dwóch skutków pozytywnych i dwóch skutków negatywnych 1 pkt – podanie dwóch skutków pozytywnych lub dwóch skutków negatywnych 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–3

Wiedza o społeczeństwie. Poziom rozszerzony
Próbna Matura z OPERONEM i „Gazetą Wyborczą”

Numer zadania	Poprawna odpowiedź i zasady przyznawania punktów	Liczba punktów		
28.	<p>Np. Według S. Huntingtona konflikty wynikają z różnic (kulturowych, religijnych) pomiędzy stronami, R. Girard sądzi natomiast, że to nie różnice, a podobieństwo (bliskość) powoduje konflikty.</p> <p>Schemat punktowania: 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi</p>	0–1		
29.	<p>A. D. UNHCR B. 2</p> <p>Schemat punktowania: A. 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi B. 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi</p>	0–2		
30.	<p>A. Opis A – Robert Schuman Opis B – Konrad Adenauer Opis C – Paul (Henri) Spaak Opis D – Winston Churchill B. (Winston) Churchill</p> <p>Schemat punktowania: A. 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi B. 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi</p>	0–2		
31.	<p>A.</p> <p>Schemat punktowania: 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi</p>	0–1		
32.	<p>Temat 1. Wyjaśnij, jakie problemy stanowią zagrożenie dla funkcjonowania współczesnej demokracji.</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; vertical-align: top;"> <p>Poziom III Wartość merytoryczna Zdający:</p> <p>1) przedstawił w pełni wszystkie istotne aspekty zagadnienia, tj.:</p> <p>a) odwołał się do problemów i zagrożeń współczesnej demokracji:</p> <ul style="list-style-type: none"> – bierność obywateli (np. jeśli chodzi o udział w wyborach czy referendum, słabe zaangażowanie w działalność partii politycznych, konsultacje społeczne, budżet obywatelski), – brak bezpieczeństwa socjalnego (wynikający np. z sytuacji na rynku pracy, niewielkiej wysokości zabezpieczeń na wypadek choroby czy niezdolności do pracy, niskich emerytur, niewystarczającej dostępności służby zdrowia), – zła kondycja gospodarki (np. recesja lub kryzys gospodarczy – często o charakterze międzynarodowym), – patologie życia publicznego (np. korupcja, populizm [demagogia], nepotyzm, kumoterstwo, klientelizm, partykularyzm), – słabo wykształcone społeczeństwo, </td> <td style="width: 50%; vertical-align: top;"> <p>POPRAWNOŚĆ MERYTORYCZNA Zdający nie popełnił żadnego błędu merytorycznego.</p> <p>SELEKCJA INFORMACJI Zdający przeprowadził poprawną selekcję i hierarchizację informacji (nie zamieszczył w pracy fragmentów niezwiązanych z tematem).</p> <p>JĘZYK, STYL I KOMPOZYCJA Zdający zaprezentował wywód w pełni spójny, harmonijny i logiczny.</p> </td> </tr> </table>	<p>Poziom III Wartość merytoryczna Zdający:</p> <p>1) przedstawił w pełni wszystkie istotne aspekty zagadnienia, tj.:</p> <p>a) odwołał się do problemów i zagrożeń współczesnej demokracji:</p> <ul style="list-style-type: none"> – bierność obywateli (np. jeśli chodzi o udział w wyborach czy referendum, słabe zaangażowanie w działalność partii politycznych, konsultacje społeczne, budżet obywatelski), – brak bezpieczeństwa socjalnego (wynikający np. z sytuacji na rynku pracy, niewielkiej wysokości zabezpieczeń na wypadek choroby czy niezdolności do pracy, niskich emerytur, niewystarczającej dostępności służby zdrowia), – zła kondycja gospodarki (np. recesja lub kryzys gospodarczy – często o charakterze międzynarodowym), – patologie życia publicznego (np. korupcja, populizm [demagogia], nepotyzm, kumoterstwo, klientelizm, partykularyzm), – słabo wykształcone społeczeństwo, 	<p>POPRAWNOŚĆ MERYTORYCZNA Zdający nie popełnił żadnego błędu merytorycznego.</p> <p>SELEKCJA INFORMACJI Zdający przeprowadził poprawną selekcję i hierarchizację informacji (nie zamieszczył w pracy fragmentów niezwiązanych z tematem).</p> <p>JĘZYK, STYL I KOMPOZYCJA Zdający zaprezentował wywód w pełni spójny, harmonijny i logiczny.</p>	0–12
<p>Poziom III Wartość merytoryczna Zdający:</p> <p>1) przedstawił w pełni wszystkie istotne aspekty zagadnienia, tj.:</p> <p>a) odwołał się do problemów i zagrożeń współczesnej demokracji:</p> <ul style="list-style-type: none"> – bierność obywateli (np. jeśli chodzi o udział w wyborach czy referendum, słabe zaangażowanie w działalność partii politycznych, konsultacje społeczne, budżet obywatelski), – brak bezpieczeństwa socjalnego (wynikający np. z sytuacji na rynku pracy, niewielkiej wysokości zabezpieczeń na wypadek choroby czy niezdolności do pracy, niskich emerytur, niewystarczającej dostępności służby zdrowia), – zła kondycja gospodarki (np. recesja lub kryzys gospodarczy – często o charakterze międzynarodowym), – patologie życia publicznego (np. korupcja, populizm [demagogia], nepotyzm, kumoterstwo, klientelizm, partykularyzm), – słabo wykształcone społeczeństwo, 	<p>POPRAWNOŚĆ MERYTORYCZNA Zdający nie popełnił żadnego błędu merytorycznego.</p> <p>SELEKCJA INFORMACJI Zdający przeprowadził poprawną selekcję i hierarchizację informacji (nie zamieszczył w pracy fragmentów niezwiązanych z tematem).</p> <p>JĘZYK, STYL I KOMPOZYCJA Zdający zaprezentował wywód w pełni spójny, harmonijny i logiczny.</p>			

Wiedza o społeczeństwie. Poziom rozszerzony
Próbna Matura z OPERONEM i „Gazetą Wyborczą”

Numer zadania	Poprawna odpowiedź i zasady przyznawania punktów	Liczba punktów	
	<p>– konflikty wewnętrzne i zewnętrzne (np. społeczne, ekonomiczne, polityczne, zewnętrzna agresja).</p> <p>b) omówił konsekwencje występowania wspomnianych problemów i zagrożeń, np. podział obywateli na rządzących i rządzonych, tyrania większości, pozorna reprezentatywność, spadek zaufania obywateli do państwa, monopolizacja sfery gospodarki, upadek systemu demokratycznego.</p> <p>2) wykorzystał znajomość i rozumienie różnych aspektów danego problemu do jego opisu w szerszym kontekście interpretacyjnym, np. formy partycypacji społecznej, działalność ruchów obywatelskich, przykłady współczesnego populizmu,</p> <p>3) wykazał się znajomością licznych pojęć związanych z danym zagadnieniem, np. partycypacja obywatelska, oligarchizacja, alienacja elit, „sejmokracja”, charyzma, korupcja bierna i czynna, manipulowanie społeczeństwem, demokracja fasadowa,</p> <p>4) wykazał się umiejętnością wyrażania opinii i formułowania ocen oraz wiązania ich z treściami w narracji,</p> <p>5) wykorzystał materiał źródłowy, dołączony do tematu.</p>		
	<p>Poziom II Wartość merytoryczna Zdający:</p> <p>1) przedstawił w pełni większość istotnych aspektów lub pominął tylko jeden istotny aspekt zagadnienia,</p> <p>2) wykorzystał znajomość i rozumienie wybranych aspektów danego problemu do jego opisu, bez uwzględniania w wystarczającym stopniu kontekstu interpretacyjnego,</p> <p>3) wykazał się znajomością wybranych pojęć związanych z danym zagadnieniem.</p>	<p>POPRAWNOŚĆ MERYTORYCZNA Zdający popełnił jeden lub dwa błędy merytoryczne.</p> <p>SELEKCJA INFORMACJI Zdający przeprowadził niekonsekwentną selekcję informacji i ich hierarchizację (umieścił w pracy nieliczne fragmenty niezwiązane z tematem).</p> <p>JĘZYK, STYL I KOMPOZYCJA Zdający zaprezentował wywód nie w pełni uporządkowany.</p>	0–8
	<p>Poziom I Wartość merytoryczna Zdający:</p> <p>1) zasygnalizował jedynie większość istotnych aspektów lub pominął więcej niż jeden istotny aspekt zagadnienia,</p> <p>2) wykorzystał w niewystarczającym stopniu znajomość i rozumienie wybranych aspektów danego problemu do jego opisu, bez ukazywania związków z kontekstem interpretacyjnym,</p> <p>3) wykazał się znajomością jedynie nielicznych pojęć związanych z danym zagadnieniem.</p>	<p>POPRAWNOŚĆ MERYTORYCZNA Zdający popełnił trzy lub cztery błędy merytoryczne.</p> <p>SELEKCJA INFORMACJI Zdający przeprowadził w niewystarczającym stopniu selekcję informacji i ich hierarchizację (napisał pracę, której znaczną część stanowią fragmenty niezwiązane z tematem).</p> <p>JĘZYK, STYL I KOMPOZYCJA Zdający zaprezentował wywód w sposób chaotyczny i nielogiczny.</p>	0–4
	<p>Treść pracy wskazuje, że zdający nie zrozumiał tematu.</p>	<p>Zdający popełnił co najmniej pięć błędów merytorycznych. Ponad połowę pracy stanowią fragmenty niezwiązane z tematem. Wywód jest niekomunikatywny.</p>	0

Wiedza o społeczeństwie. Poziom rozszerzony
Próbna Matura z OPERONEM i „Gazetą Wyborczą”

Numer zadania	Poprawna odpowiedź i zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
	<p>Temat 2. Przedstaw system ochrony praw i wolności człowieka w Polsce i oceń jego funkcjonowanie.</p> <p>Poziom III Wartość merytoryczna Zdający:</p> <p>1) przedstawił w pełni wszystkie istotne aspekty zagadnienia, tj.:</p> <p>a) scharakteryzował prawa człowieka wymienione w Konstytucji RP:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wolności i prawa osobiste, np. prawo do życia, nietykalność i wolność osobista, prawo do ochrony danych osobowych, wolność sumienia i wyznania, wolność wyrażania swoich poglądów, – wolności i prawa polityczne, np. wolność zgromadzeń, prawa wyborcze, wolność zrzeszania się, prawo do informacji o działalności organów władzy publicznej, – wolności i prawa ekonomiczne, socjalne oraz kulturalne, np. prawo do własności, prawo do nauki, prawo do ochrony zdrowia, prawo do urlopu i wypoczynku, <p>b) scharakteryzował funkcjonowanie systemu ochrony praw człowieka w Polsce:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rządowy system ochrony praw człowieka, np. Rzecznik Praw Obywatelskich, Rzecznik Praw Dziecka, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych, Trybunał Konstytucyjny, sądy, – pozarządowy system ochrony praw człowieka, np. Amnesty International, Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Polski Czerwony Krzyż, Caritas Polska, Polska Akcja Humanitarna, <p>c) ocenił funkcjonowanie systemu ochrony praw człowieka w Polsce, np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rządowy system ochrony praw człowieka działa dość sprawnie: do RPO i RPD można zgłosić się w dowolnej formie i z każdą sprawą dotyczącą łamania praw człowieka, w Polsce działają niezależne sądy i trybunały, które są co najmniej dwuinstancyjne, a jeśli ta droga nie wydaje się wystarczająca, można także szukać pomocy w sądach międzynarodowych, – pozarządowy system ochrony praw człowieka także jest mocno rozbudowany – państwo polskie nie ogranicza tworzenia i działania NGO, mogą one występować w obronie praw człowieka, a także prowadzić działalność informacyjną i edukacyjną, <p>2) wykorzystał znajomość i rozumienie różnych aspektów danego problemu do jego opisu w szerszym kontekście interpretacyjnym, np. prawa mniejszości narodowych, etnicznych i religijnych, prawa obywatela w kontaktach z władzą i z mediami, Polska a europejski i uniwersalny system ochrony praw człowieka,</p> <p>3) wykazał się znajomością licznych pojęć związanych z danym zagadnieniem, np. Konstytucja RP, kodeksy, skarga konstytucyjna, prawa pozytywne, prawa negatywne, prawa człowieka pierwszej, drugiej i trzeciej generacji,</p> <p>4) wykazał się umiejętnością wyrażania opinii i formułowania ocen oraz wiązania ich z treściami w narracji.</p>	<p>0–12</p> <p>POPRAWNOŚĆ MERYTORYCZNA Zdający nie popełnił żadnego błędu merytorycznego.</p> <p>SELEKCJA INFORMACJI Zdający przeprowadził poprawną selekcję i hierarchizację informacji (nie zamieścił w pracy fragmentów niezwiązanych z tematem).</p> <p>JĘZYK, STYL I KOMPOZYCJA Zdający zaprezentował wywód w pełni spójny, harmonijny i logiczny.</p>

Wiedza o społeczeństwie. Poziom rozszerzony
Próbna Matura z OPERONEM i „Gazetą Wyborczą”

Numer zadania	Poprawna odpowiedź i zasady przyznawania punktów		Liczba punktów
	<p>Poziom II Wartość merytoryczna Zdający:</p> <p>1) przedstawił w pełni większość istotnych aspektów lub pominął tylko jeden istotny aspekt zagadnienia,</p> <p>2) wykorzystał znajomość i rozumienie wybranych aspektów danego problemu do jego opisu, bez uwzględniania w wystarczającym stopniu kontekstu interpretacyjnego,</p> <p>3) wykazał się znajomością wybranych pojęć związanych z danym zagadnieniem.</p>	<p>POPRAWNOŚĆ MERYTORYCZNA Zdający popełnił jeden lub dwa błędy merytoryczne.</p> <p>SELEKCJA INFORMACJI Zdający przeprowadził niekonsekwentną selekcję informacji i ich hierarchizację (umieścił w pracy nieliczne fragmenty niezwiązane z tematem).</p> <p>JĘZYK, STYL I KOMPOZYCJA Zdający zaprezentował wywód nie w pełni uporządkowany.</p>	0–8
	<p>Poziom I Wartość merytoryczna Zdający:</p> <p>1) zasygnalizował jedynie większość istotnych aspektów lub pominął więcej niż jeden istotny aspekt zagadnienia,</p> <p>2) wykorzystał w niewystarczającym stopniu znajomość i rozumienie wybranych aspektów danego problemu do jego opisu, bez ukazywania związków z kontekstem interpretacyjnym,</p> <p>3) wykazał się znajomością jedynie nielicznych pojęć związanych z danym zagadnieniem.</p>	<p>POPRAWNOŚĆ MERYTORYCZNA Zdający popełnił trzy lub cztery błędy merytoryczne.</p> <p>SELEKCJA INFORMACJI Zdający przeprowadził w niewystarczającym stopniu selekcję informacji i ich hierarchizację (napisał pracę, której znaczną część stanowią fragmenty niezwiązane z tematem).</p> <p>JĘZYK, STYL I KOMPOZYCJA Zdający zaprezentował wywód w sposób chaotyczny i nielogiczny.</p>	0–4
	Treść pracy wskazuje, że zdający nie zrozumiał tematu.	Zdający popełnił co najmniej pięć błędów merytorycznych. Ponad połowę pracy stanowią fragmenty niezwiązane z tematem. Wywód jest niekomunikatywny.	0
	<p>Temat 3. Rozstrzygnij, jaki model polityki Unii Europejskiej w stosunku do imigrantów jest korzystniejszy z ich punktu widzenia oraz z punktu widzenia ich nowej ojczyzny.</p>		0–12
<p>Poziom III Wartość merytoryczna Zdający:</p> <p>1) przedstawił w pełni wszystkie istotne aspekty zagadnienia, tj.:</p> <p>a) przedstawił politykę różnych państw Unii Europejskiej w stosunku do imigrantów – od nieufności i braku działań mających na celu integrację (imigranci jako „krótkookresowi goście”) do polityki włączania imigrantów w szereg społeczeństwa (model „tygla” i model wielokulturowości);</p> <p>b) rozważył problem stosunku państwa do imigrantów z punktu widzenia państwa, podając argumenty i kontrargumenty, np.</p> <p>– brak działań integracyjnych jest modelem pozornie „tańszym” dla państwa, które nie podejmuje, a zatem i nie finansuje żadnych działań; z drugiej strony może prowadzić do powstawania wyodrębnionych, wrogich państwu społeczności;</p>	<p>POPRAWNOŚĆ MERYTORYCZNA Zdający nie popełnił żadnego błędu merytorycznego.</p> <p>SELEKCJA INFORMACJI Zdający przeprowadził poprawną selekcję i hierarchizację informacji (nie zamieścił w pracy fragmentów niezwiązanych z tematem).</p> <p>JĘZYK, STYL I KOMPOZYCJA Zdający zaprezentował wywód w pełni spójny, harmonijny i logiczny.</p>		

Wiedza o społeczeństwie. Poziom rozszerzony
Próbna Matura z OPERONEM i „Gazetą Wyborczą”

Numer zadania	Poprawna odpowiedź i zasady przyznawania punktów	Liczba punktów	
	<p>– polityka włączania imigrantów w szereg społeczeństwa jest z całą pewnością rozwiązaniem wymagającym aktywności ze strony państwa, co generuje koszty, z drugiej strony jest też szansą na zbudowanie różnorodnego, tolerancyjnego, związanego z państwem społeczeństwa; model „tygla” bardziej sprzyja powiązaniu imigrantów z państwem jako przyszłych obywateli, jednakże model wielokulturowości bardziej przyczynia się do wzbogacenia różnorodności społeczeństwa;</p> <p>c) rozważył problem stosunku państwa do imigrantów z punktu widzenia imigrantów, podając argumenty i kontrargumenty, np.</p> <p>– brak działań integracyjnych jest modelem niełatwym dla imigrantów startu w nowej ojczyźnie, może się rzeczywiście przyczynić do traktowania państwa, do którego przybyli, jako tymczasowego miejsca zamieszkania; z drugiej strony może też prowadzić do większej mobilizacji imigrantów – część z nich być może będzie chciała podjąć próbę zmiany opinii o ich społeczności i ciężko pracować na pozytywny wizerunek;</p> <p>– polityka włączania imigrantów w szereg społeczeństwa z całą pewnością pomaga imigrantom „wtopić” się w społeczeństwo danego państwa, czują się oni mocniej związani z państwem i innymi obywatelami; z drugiej strony model „tygla” może się przyczynić do zaniku odrębności etnicznej, stopniowego zaniku kontaktu z dawną ojczyzną, odejścia od swoich obyczajów i tradycji; model wielokulturowości pomaga imigrantom w zachowaniu tej świadomości i pielęgnowaniu obyczajów i tradycji;</p> <p>2) wykorzystał znajomość i rozumienie różnych aspektów danego problemu do jego opisu w szerszym kontekście interpretacyjnym, np. problemy imigrantów w nowej społeczności, problemy finansowe państwa i imigrantów, stosunek obywateli danego państwa do imigrantów,</p> <p>3) wykazał się znajomością licznych pojęć związanych z danym zagadnieniem, np. model „tygla” (francuski, asymilacji), model wielokulturowości (anglo-amerykański), stereotypy, integracja, etniczność, konflikty etniczne,</p> <p>4) wykazał się umiejętnością wyrażania opinii i formułowania ocen oraz wiązania ich z treściami w narracji,</p> <p>5) wykorzystał materiał źródłowy, dołączony do tematu.</p>		
	<p>Poziom II Wartość merytoryczna Zdający:</p> <p>1) przedstawił w pełni większość istotnych aspektów lub pominął tylko jeden istotny aspekt zagadnienia,</p> <p>2) wykorzystał znajomość i rozumienie wybranych aspektów danego problemu do jego opisu, bez uwzględniania w wystarczającym stopniu kontekstu interpretacyjnego,</p> <p>3) wykazał się znajomością wybranych pojęć związanych z danym zagadnieniem.</p>	<p>POPRAWNOŚĆ MERYTORYCZNA Zdający popełnił jeden lub dwa błędy merytoryczne.</p> <p>SELEKCJA INFORMACJI Zdający przeprowadził niekonsekwentną selekcję informacji i ich hierarchizację (umieścił w pracy nieliczne fragmenty niezwiązane z tematem).</p> <p>JĘZYK, STYL I KOMPOZYCJA Zdający zaprezentował wywód nie w pełni uporządkowany.</p>	0–8

Wiedza o społeczeństwie. Poziom rozszerzony
Próbna Matura z OPERONEM i „Gazetą Wyborczą”

Numer zadania	Poprawna odpowiedź i zasady przyznawania punktów		Liczba punktów
	<p>Poziom I Wartość merytoryczna Zdający:</p> <p>1) zasygnalizował jedynie większość istotnych aspektów lub pominął więcej niż jeden istotny aspekt zagadnienia,</p> <p>2) wykorzystał w niewystarczającym stopniu znajomość i rozumienie wybranych aspektów danego problemu do jego opisu, bez ukazywania związków z kontekstem interpretacyjnym,</p> <p>3) wykazał się znajomością jedynie nielicznych pojęć związanych z danym zagadnieniem.</p>	<p>POPRAWNOŚĆ MERYTORYCZNA Zdający popełnił trzy lub cztery błędy merytoryczne.</p> <p>SELEKCJA INFORMACJI Zdający przeprowadził w niewystarczającym stopniu selekcję informacji i ich hierarchizację (napisał pracę, której znaczną część stanowią fragmenty niezwiązane z tematem).</p> <p>JĘZYK, STYL I KOMPOZYCJA Zdający zaprezentował wywód w sposób chaotyczny i nielogiczny.</p>	0–4
	Treść pracy wskazuje, że zdający nie zrozumiał tematu.	Zdający popełnił co najmniej pięć błędów merytorycznych. Ponad połowę pracy stanowią fragmenty niezwiązane z tematem. Wywód jest niekomunikatywny.	0

OPERON
Edukacja jest podróżą

Matura 2016

JEDYNE SPRAWDZONE VADEMECUM I TESTY NA RYNKU

BEZPŁATNA PLATFORMA ON-LINE

Wybierz pewną metodę! www.sklep.operon.pl